

[Steen Folke]

met, forstås. I den forbindelse er de seneste års voksende professionalisering af militæret af stor betydning; almindelig kanonføde i form af værnepligtige fodtuder er der ikke megen brug for mere. Selv om værnepligten tænkes bibeholdt, har vi allerede i mange år reelt haft et professionelt militær. Alle vigtige poster i militæret er besat med professionelle, og loyaliteten mod det militære system sikres bl. a. ved, at man tager dem ind som ganske unge.

Ikke blot øges militærets »effektivitet« gennem en sådan professionalisering. Effektiviteten øges også i den særlige forstand, at en professionel hær langt lettere vil kunne sættes ind mod strejker, uroligheder og indre opstande. Det vil derimod være betydelig sværere at få værnepligtige til at nedkæmpe deres egne klassefæller.

Samtidig med, at den professionelt betjente teknologi er kommet til at spille en større rolle i det danske militær, er der sket en militarisering af den danske industri. Specielt »århundredets våbenhandel«: indkøbet af de 58 F-16 fly – hvoraf det første jo netop er taget i brug med stor festivitas og hornmusik – har sat skub i den danske våbenindustri. Sammenlignet med andre NATO-landes er den danske våbenindustri af beskedent omfang, men der er dog større danske virksomheder, der fremstiller krigsmateriel, og den danske eksport af våben er vokset fra 12 mill. kr. i 1970 til 123 mill. kr. i 1977, bl. a. som følge af aftalen om medproduktion af dele til F-16 fly.

Et vigtigt led i nyorienteringen af det danske militær er udbygningen af en række jyske flystationer med henblik på modtagelse af amerikanske krigsfly. I 1979 indgik Danmark en principaftale med USA om modtagelse af 3-4 eskadriller fly. Disse fly skal vel at mærke kunne stationeres i Danmark i en krisesituation, det vil sige på et tidspunkt, hvor der ikke er krig. Derved er regeringens officielle politik med hensyn til atomvåben blevet totalt undermineret. Skiftende regeringer har siden 1960'erne hævdet, at man ikke ville acceptere atomvåben på dansk jord i fredstid, men i en krisesituation er det klart at amerikanske fly vil kunne være udrustet med atomvåben. Principaftalen øger selvsagt risikoen for dansk involvering i en europæisk atomkrig.

Her på det seneste har dagbladene kunnet meddele, at der er planer om at opbygge depoter med tungt udstyr, måske endog kampvogne, til brug for amerikanske tropper; det var det, ministeren var inde på i sin redegørelse for et øjeblik siden.

Jeg vil her prøve at præcisere, hvad der egentlig ligger bag. Jeg stillede i spørgetiden i onsdags et spørgsmål, som jeg ikke fik svar på, og derfor vil jeg gentage det. Ministeren sagde, at hvis der blev indgået en aftale om faste forstærkninger, kunne der også blive tale om at opbygge depoter med udstyr til de amerikanske tropper – og det var det, han gentog i dag. Jeg spørger så igen: ønsker regeringen en sådan aftale? Arbejder man for tiden på at indgå den? Det skulle da ikke være så svært at besvare.

VS tager kategorisk afstand fra sådanne depoter. Det vil ikke blot øge risikoen for dansk involvering i et eventuelt opgør mellem USA og Sovjetunionen. Det rejser også spørgsmålet om, hvem der skal bestemme, hvornår amerikanske tropper i givet fald skal lande i Danmark og tage depoterne i brug.

Jeg er godt klar over, at regeringen vil hævde, at det under alle omstændigheder er en dansk politisk beslutning, men det beroliger mig ikke. Hvis depoterne først er klar, hvordan skal den danske regering så forhindre amerikanerne i at tage dem i brug, hvis de finder det afgørende nødvendigt? Militærpagterne NATO og Warszawapagten bruges af de to supermagter til at fastholde deres overherredømme, normalt i forståelse med regeringerne i de mindre lande, der er tilsluttet pagterne, men i konfliktsituationer kan militærpagterne udnyttes af supermagterne. Det var f. eks. det, der skete i Tjekkosllovakiet i 1968: den russiske invasion startede som en militærmanøvre, der kunne retfærdiggøres med henvisning til Warszawapagten. Amerikanerne har ganske de samme muligheder, hvis det skulle gå så galt, at de fandt det nødvendigt.

Højrefløjten vil benytte den sovjetiske invasion i Afghanistan til at kræve større bevilninger til militæret. Man må kalde mig Palle Simonsen, hvis ikke vi om lidt skal høre den ene borgerlige ordfører efter den anden stille dette krav med henvisning til Afghanistan.

Også statsministeren er hoppet med på den galej med sine udtalelser i går, citeret i radioen, om, at invasionen i Afghanistan gør